

Novine prihajajo vsako nedeljo. Priloga: Marijin list i Kalendar Srca Jezušovoga. Cena pri skupnem naslovi za dom 25 D., na posameznih naslovov 30 D., če se cela naročnina naprej plača do 31. marca. Če se pa plača po 31. marca, je pri skupnem naslovi cena 30 D., pri posameznem 35 D. M. list i Kalendar se plačata posebi. Amerikanci plačajo za vse vskp 4 dolare. Naroči se na upravniki v Črenšovcih, Prekmurju, Uredništvo je v M. Soboti.

NOVINE

Glasilo Slovenske Krajine

Izdajatec: KLEKL JOŽEF, vp. pleh. nar. poslanec.

Oglase sprejema samo tiskarna in uredništvo v Soboti Kolodvorska ulica 123. Cena oglasov cm² 75 par: 1/4 strani dobi 20°/9, 1/2 strani 25°/4 i cela stran 30°/0 popušta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvestotih reči 35 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstem • 1.50 D., v-Poslanom • 2.50 D. Takso za oglašje plača uprava i da za vse oglašje od 5°/0 do 50°/0 popušta.

Rokopisi se ne vračajo.

Ali so dače vékše kak lani ?

Iz večí naši občin so se ljudje pritožili, da morajo zdaj, gda davčni uradi razpošílajo čéke za dačo, ništerni precí véč dače plačati, kak so pa plačali lani v 'om časi. Že zdaj namreč plača cela Slovenija dosta menje dače kak lani ar je dohodnina skoro vsešerom odpadnola, kak je pa te prej to, da ravno v našoj krajini ništerni letos véč dače plačajo kak lani. Ravnotak so se ništerni naši ljudje pritožili, da pri davčnom uradi dobijo strašno teško kakša pojasnila. Gda prej kakši naš človek pride notri kaj pitat če misli, da je ž njegovim čekom ne vse v rédi, te uradniki dostakrat ali sploj neščejo gučati ž njim, ali ga pa samo gonijo od ednoga do drugoga, če njim naš človek pove, da ne razmi, zakaj so njemi takšo dačo predpisali, te samo skimavlejo ž ramenti, se véckrat smejejo ž njega, ali njemi pa kratkoma lo pravijo, naj napiše pritožbo i dne gori za 20 dinarov kolek, te dobi odgovor, inači ne.

Tak naši ljudje májo že v splošnom davčni urad za kraj, gde človek sploj nemre nigdar nika zvedeti i gde njemi nalagajo dače po miloj voli, ne da bi što mogao tem ljudem kaj dopovedati, da je tak nepravično kak oni delajo. Zato so se naši ljudje mesto na davčni urad začnoli obračati na naše posance i na naše uredništvo naj njim pove ka je s temi našimi dačami.

Davčno oblastvo i davčni urad.

Najprve povemo našim ljudem, ka vngoi ne razmijo, da obstoji v našoj krajini davčna oblast v Soboti za celo našo krajino i davčni urad v Lendavi i Soboti. Davčna oblast v Soboti odmeri po celoj krajini posameznikom pridobnino, prometni davek i dohodnino. Tu se ravno največ pritožujejo naši trgovci i vékši kmetovje. Davčni uradi pa to samo s čekami terjajo, ka davča oblast navrže. Zato, če što šče meti kakše pojasnilo zavolo tej dohodkov, naj se vsigdar obrne na davčno oblast v Soboti, za druga pojasnila pa, pravimo za zemlarino, za dačo od grofovške zemle ali pa če so komi kakšo drugo dačo predpisali, štera njemi nejde, za to se pa trbe vsigdar obrnoli na davčni urad ali v Soboti ali v Lendavi, kama steri spadne.

Gde je letos vékša dača ?

Nikaki so nam pravili glejte, pisali ste, da je že menša dača i da bo ž novim letom ešče menša dača, zdaj smo pa dobili čéke, pa moramo lepo ešče véč plačati kak lansko leto. Ništerni so pravili, da mamó mi v „Novinaj“ ljudi za norce, drugi so pa računali če se je ne mogoče túdi pri nas tak zgodilo kak lani v ostaloj Sloveniji: Davčni uradniki po celoj Sloveniji so zvečine skoro

vsi demokratje i gda je dr. Korošec prišao na vlado, te so tej demokratje siromaške ljudi močno zašrajfali pri dači, da so tak ležje kričali: glejte, zdaj, gda je dr. Korošec na vladi so včasí vékše dače. Mogoče, da se je zgodilo, da bi ljudje, šteri májo v našoj krajini nametavanje i pobiranje dače v svoji rokaj i šteri so ne ravno največši prijatelje dr. Korošca, zdaj túdi našo krajino radi malo pritisnoli, da bi tak naši demokratje ležje kričali: Glejte, zdaj je vékša dača, gda je dr. Korošec na vladi.

Nego glavni vzrok najbrž nede tú pa túdi pri naši Novinaj ne, nego glavni vzrok so:

Občinske doklade, cestne doklade, dača na gosposko zemlo.

Povemo pa, da so naše „Novine“ istino pisale, gda so pisale od toga, da je že letos dača menša i da bo ž novim letom ešče menša ar so naše „Novine“ pisale samo od državne dače. Ta je v istini že letos menša, ar je odpadnola skoro vsa dohodnina, ka je pri nas pri ništerni kmetaj znašalo prek 500 Din, z novim letom pa odpadne ešče invalidski davek, hižni davek i ništerne druge doklade, tak da država od nas sploj malo dobi.

Nego ništerne naše občine so močno vrezale letos razne občinske dače, štere se zdaj túdi po državni čekaj pobirajo i je nika ne zapisano poleg, da vékši tao tej peněz ide za domačo

občino. Vnogo občin v našoj krajini je od lanskoga leta podignolo svoje doklade od 50 do 500 procentov. Vzemimo za priliko samo občino Veliki Dolenci. Ta občina je lansko leto nikš doklad ne mela letos je pa naložila 500 procentov na vso državno dačo. Tak na priliko letos s čúdivanjom gleda tam kmet, da je dobo ček gde plača mesto sto dinerov kak je lani plačao, vse dače letos 600 dinarov pa je nindri ne zapisano zakaj letos telko véč plača. Na vsakši dinar državne dače, plača te kmet zdaj 5 dinarov občinske doklade.

Zvišale so se túdi cestne doklade na vsakši dinar državne dače 1'25 Din ka pri ništerni prinese do 30 Din. Nego proti tomi nemamo nika. To je namreč ne državna nego oblastna dača i gda bodo naše ceste dobro zaovožene i mele zadosta novi mostov, te ta dača leško odpadne.

Močno je túdi ništerne prijala dača na grofovsko zemlo. Tomi je pa kriva agrarna direkcija v Ljubljani, ar je že tri leta ne poslala nikš izkazov za dačo, nego komaj letos. Zdaj pa davčni uradi terjajo tiste, šteri so ta tri leta premalo plačivali, za tri leta nazaj.

Pri davčnoj oblasti i davčnom uradi v Soboti so pa našemi uredniki povedali, da ž našimi ljudmi vsigdar lepo ravnaajo i njim na vsa pitanja odgovarjajo.

Dnes, na Martinovo bo velka tombola v Martinišči.

P. DOMAČIN :

Ka bo z našimi šumami ?

Mi smo vsikdar trdili, da je Slovenska Krajina z drvni jako slabo preskrbljena, ar mamó jako malo šum.

To našo trditev zdaj leško podpremo s podatki, šteri so zagvišno istinski, ar jih je dala javnosti v roko sama Mariborska oblast. Mislimo na „Izkaz“, na prilogo administrativne karte Mariborske oblasti, v šterom je točno povedano kelko šum ma vsak srez, pa túdi kelko vsaka občina v toj oblasti.

Kelko šum mamó ?

V mariborskoj oblasti je v šumaj najbolje siromašen Preloški srez. Za tem včasí pride po vrsti lendavski, to je tisti srez, v šterom se največ seka i izváža. Sobočki srez je zavolo šum malo na bogšem. Površina celoga Lendavskega sreza meri 33.824 hektarov, od toga je ž gozdovi krito 6.190 hektarov; v Sobočkom srezu je 59.652

hektarov površine i od toga gošče 16.050 hektarov. Naj omenimo ešče, kak stojijo posamezne občine.

V Lendavskom srezu nikaj gošče nemajo: Odranci, V. Polana, Črenšovci, D. Bistrica, S. Bistrica, Žižki, Gentorvci, Kamovci, Kot in Renkovci. Komaj da nekaj gošče imajo: Mostje 1, Meliči 7, Bratonci 5, Nedelica 3, Petešovci 1, Trnje 1, oba Lakoša vkuper 1, Lipa 2, Turaišče 4 hektare. (Eden hektar je okroglo 2 plúga.)

Navedene številke ne gučijo: — kričijo, terjajo, da se s šumami v Lendavskom srezu posebno skrbno mora gospodariti, či nešče, da bi v čas nikelko let — more biti na Horvačkom kúpváli naši ljudje drva i stavbeni les.

Šume lendavskega kneza

Vsi znamo, da največ šum ma v Lendavskom srezu ravno veleposestvo kneza Eszterhazy, to so tiste šume štere so bile zdaj ponéjene narodi, da jih potom „Agrarne družge“ kúpi. Vse občine v bližini teh šum so dobile

pozvanje, naj se izjavijo, jeli so za to, da bi se te knezove šume kúpile za občine ali ne. Kakši odgovor je prišeo na te poziv, od toga na tom mestu ne bomo gučali, povemo pa, da so knezove veleposestniške šume ne ravno preveč vredne.

Dobrovoljcom je ščejo dati.

Ministrstvo za agrarno reformo more za dobrovoljce preskrbeti zadosta agrarne zemle. Ar pa toga nema, zdaj si tak ščejo pomagati gospodje v Beogradu, da dajo dobrovolcom namesto orate zemle — šume. Vsakomi po 20 plúgov. Za takšo razdelitev se ponúcajo v prvój vrsti gozdovi veleposestnikov, posebno pa tam, gde narod ne misli kúpti šume.

Pri nas, se túdi nikaj takšega kúha!

Narod, mislimo na občine, štere so bližji teh hercegovih šum, se ne zgene, dobrovolci pa pritiskajo, zato se ščista lepo leško zgodi, da lep den se veleposestniški log hercega da v roko — dobrovolcom.

Kaj bi to pomenilo, to vsi znamo. Dobrovolc ne bo jo lesa i ne listja. On goščo poseka les oda, či prle bole bo za njega, naši pa leško kúpijo drva gde njim je vola.

Kaj je narediti ?

V vsakoj občini, štere nemajo zadosta gošče, naj se zberejo pametni, razsodni ljudje i naj vzmemo to zadevo v roke. Naj se izjavijo: kelko gošče ščejo meti i naj kakti naj bole odločno terjajo, da se gošče dajo našim, ar naši itak nemajo zadosta drv, zadosta šum. Prijave naj izročijo našim gospodom narodnim poslancom, šteri bodo že znali, ka njim je včiniti.

Dnes je ešče čas, more biti, ka de vitro že kesno. Dnes se ešče leško rešijo naše šume za naše siromake, ali nikelko časa što zna, či pali ne bodo letali ništerni s pritožbami i protesti od Poncija do Pilata, ali — zobston. Da bi to preprečili, zato smo dali v »Novine«, pa túdi v „Népujság“ te zadnji opomin.

NEDELA.

(Martinovo). V tisti časaj, pravo je Jezuš vučenikom svojim: Nišče ne vužiga posveta i ne postavlja na skruti kraj ali pod kebeo, nego na posvečnjek, da tisti, šteri prihajajo vidi jo svetlobo. Posvet tvojega tela je oko tvoje. Če je tvoje oko jasno, bo svetlo vse tvoje telo; če je pa motno, bo kmično tudi telo tvoje. Gledaj teda, da svetlost, štera je v tebi, nede tmica. Če je teda vse tvoje telo svetlo i nema nindri nika tmice, bo vse svetlo i te bo razsvetlo kak svetla lüč.

Odpiranje i zapiranje trgovin i obrtni prostorov.

Tüdi ta naredba dela našim lüdem vnoo neprilik. Kmečki človek si šče zajtra, prvlje kak ide na njive kaj kúpiti, pa je do osme vöre trgovina zapreta. Opodne, gda ž njiv domo pride, je ravnotak zapreta trgovina. Tüdi zvečer, gda opravi svoj poseo se spomni, da nema petroleja ali spic pa že nemre več nika dobiti. Ešče bole naopačno je pa za naše male obrtnike. Vudne dela na njivaj, zajtra do sedmi pa zvečer po šestoj ali sedmjoj vöri pa naj ne bi smeo svoje meštrije delati, štera njemi je ravnotak potrebna za življenje, kak delo na njivi.

Zakaj je bila ta naredba izdana?

Ta naredba je ne mišlena telko za vesnice i naše male trgovce i obrtnike. Namen te naredbe je pa dober i krščanski. S tov naredbom so dobili obrambo tisti siromaški inaši i pomočniki, štere so ništerni majstri preveč mantrali; delati so morali od no-

či do noči, tak da so celi den niti edne vöre počinka ne meli, spanja pa samo kakše štiri vöre v noči. Tak smo den za dnevom vidli blede, be-težaste obraze takši vajencov i pomočnikov, njüvi majstri so pa sploj redko gda prijali za delo, nego na račun tej siromakov so popivali i zapravlali. Kak pa, da se to nemre od vsej majstrov praviti, ar so vnogi tüdi jako pošteno ravnali s svojimi pomočniki i vajenci. Z novov odred-bov pa smejo takši vajenci i pomoč-niki delati največ 8 do 10 vör pri majstri drugi čas je pa njüv i ga za svoje ponücajo.

Kak se moramo držati te naredbe?

Vsakša naredba se mora pravilno tak izvršiti kak je predpisana, zna se pa, da vsakši razumen človek lehko tü pa tam dela pd svojem, ne da bi delao zatogavolo že proti naredbi. Če na priliko naša stara mati zvečer ob sedmi pridejo domo ž njiv i vidi jo, da nema jo petroleja za posvet i jesiha za kisile krumple, njim pamenen trgovec to sam lehko natoči ne da bi za to svojega inaša nazaj zvao v trgovino. Kak pa, da vala tü tüdi za nas tisti stari pregovor: »Gde nega tožnika, tam nega krivca.« Če bo zdaj kakši neprijateo trgovca ž včas i tožit, da po sedmjoj vöri ešče naprej trži, če da komi škatulico spic ali dva deci jesika, oblast trgovca za to tüdi nede ravno kaštigala. Za takši norij volo ne trbe nigdar bežati tožit drugoga. Drugo je, če ma trgovec odpreto trgovino pred predpisanim časom ali pa po predpisanim časi i trži lepo z vsemi inaši i pomočniki naprej tak, kak da bi nikše naredbe za to ne bi bilo.

Tak moramo to naredbo razmiti, biti pošteni i ne se tožiti i bomo vidli da takša odredba nede ne nam

ne drugim lüdem, šteri so pametni nikši neprilik delala.

Ravnotak je z malimi obrtniki.

Majstri naj si zračunajo da svoje pomočnike i inaše zaposlijo kakši deset vör na den te njim pa naj dajo slobodo. Za sebe inaše te lahko naprej dela če šče tüdi celo noč, ravnotak tüdi majster ar osebnje slobode v našoj državi zakon nikomi ne jemle. Nesmijo pa delati vsi nküp v posebni delavnica ali obrtni prostoraj, štere majo dveri na cesto, kak je to po varašaj. Ravnotak nemre napriliko ednomo našemi lončari šteri celi den dela na njivi i večer edno ali dve vöri svoj kolobar zavrti, da toga nesmi napraviti.

Sploj so pa te naredbe bile zdaj komaj izdane i veliki župan je tüdi naznalo, naj vsakši javi, če želej meti kakše spremembe, ar se to tüdi zgodi. Zato naj naši trgovci, obrtniki ali občine sporočijo prek gremija trgovcov ali pa obrtne zadrüge na veliko županstvo kakše spremembe želejo pri toj naredbi. Vsešerom si naj pogučijo i to včinijo ali pa nindri nikoga ve tožijo pa bo vse v redi.

Murska Sobota.

— Röntgen aparat je postavljeni v našoj bolnici. S tem je spunjena naša davna žela. Želeli bi samo, da dobi naša bolnišnica kem prvlje tüdi bogše mesto i lepše prostore.

— Naša apoteka. V predzadnjjoj številki smo pisali, da se ništerni tožijo nad dragočov vrastva i nad listki z napisi najprvlje v vogrščini, te v nemščini i komaj na zadnje v slovenščini. Na to smo dobili pojasnilo od strani naše apoteke, da vrastev ne računajo i tüdi nesmijo računati nika drakše kak je to predpisano po posebnoj državnoj tarifi. Listki so pa ešče

iz časa pred bojnov i nišče nemre zahtevati, da bi si apotekar delao stroške z novimi listki dukeč stare n ponüca.

— Vsejsvecovo. Bilo je lepo vreme, pokopališče je bilo jako lepo očiščeno i okrašeno, zvečer pa naroda na pokopališču kak že duga leta ne. Pripomnili bi k tomi samo to, da je pokopališče kraj, šteri terjja od nas posebnje spoštovanje. Po drugi mestaj med kulturaini narodi so na pokopališčaj lüdje ob vsej prilikaj mirni, ne preglasni i dostojni. Če bi pa prišao k nam kakši tühinec i bi gledao, kak se deca plodijo prek grobov, mladi i starejši se pa v trumaj gonijo iz kraja v kraj, se na ves glas smejejo, glasno gučijo i krčijo, kadijo i tak naprej, bo jako čüdne misli nesao z našega kraja. Pokopališče je svetlišče i zahteva od nas posebnje spoštovanje. Drugo mislimo da že vsakši razmi.

— V soboto zvečer, 10. novembra priredi podružnica „Kola jugoslovanskih sester« v dvorani hotela Dobray „Martinov večer“ z obširnim sporedom. Sodelujejo gostje iz Ljubljane, Maribora, Ljntomera i domačini.

— Tifus. V evangelskom dijaškom domi se je pojavo eden slučaj tifusa. Betežnika so pripelali v bolnišnico, vse dijake v domi pa vcepili.

Slovenska Krajina.

— Siromaštvo na Goričkom. Lüdje, šterim je toča včino njüvoga pridelanja vničila, hodijo zdaj po ravenkom i dolinskom prosit zrnje, kukorico, krumple, zelje i tak naprej. Lüdje njim po mogočnosti dajo čeravno gučijo, da so vsi nepotrebni, šteri hodijo okoli. Mislimo pa, da bi šlo jako malo naših tüdi okoli pobirat, če ne bi bili toga krvavo potrebni.

— Lovsko društvo i naše občine. Več naši občin se je priložilo nad strašno oblastnim postopanjem

Po JOS. JURČIČI:

Sosedov sin.

IX.

Na proščenji pri bližanjjoj cerkvi je Franca najraj gučala samo s Smrekarovim Števanom. Šla ja tüdi dvakrat plesat i to palig samo ž njim. Navadno se je Franca tüdi v nedelo vozila na kolesli z očom v cerkev. Včas i se je tüdi sama pelala samo z hlapcom i večkrat je pri takšoj priliki dojšla Števana, šteri je seo k njoj na kolesli i Franca je ne kazala, da njoj je to mogoče ne povoli.

Lüdje šteri vse vidijo, so vidli tüdi to, i so si gučali med seov, da je vse to ne ravno brez vsega i da Franca i Števan ne prideta tak ravno samo po nepriliki vküp.

Naravno je pa, da sta tüdi njeva že spregledala, se spoznala i si povedala, ka si je že jezero gorečij src povedalo v tihoj, srečnoj vöri. V tistom časi sta na bodočnost ne mislila. Mladost je v svojem časi neskončno srečna i bodočnost si v svoji senaj vsigdar vse samo z rožicami nasadi. Četüdi samo pride na miseo kakša zapreka i težava, si takši neprijeten občutek mladost hitro odžene.

Pomali sta pa le oba premišlavalaj tüdi od toga. Franca je poznala svojega očo i je znala, da gladko ne bi šlo, Števan je pa tüdi znao, da bo teško gda Smrekarov zet.

Čütila sta oba v svoji srcaj, da je med njima jarek i sta pred lüdmiraj skrivala to ka nosita v srci.

Tak so lüdje dugo ne znali kak daleč je že prišlo med njima dukeč je nikša neprilika ne prinesla toga med svet.

Eden vesnički dečkov je vido ednok kesno večer, gda so že pri Smrekarovi vsi spali, da Števan stoji pri Francinom okni, štero je bilo zadelanjo z močnov železnov mrežov i se prijazno pogovarja skoz okno. Dečko je znao, da je vsakšemi ne dano priti do toga okna i da si morata biti Števan i Franca že močno domačiva. Ešče te večer pove to dečkom gda so žgali tropine, dečko vsakši svojoj spoznanjoj deklici te materam, ka pa ednok ženske zvedijo, je znao pomalj celi svet.

Števana je prvlje vse rado melo, zdaj so se ga pa začnoli nekam ogibat. Vidlo se njim je že nikelko preveč, da bi te Števan mislo na Smrekarovo Franco.

X.

V hižo k Smrekarovim je hodila stara ženska, brez pravoga doma, štera je bila par dni pri ednoj par dni pri drugoj hiži, nindri pa stalna. Znala je dosta povedati včas i je pa tüdi kaj pomagala pri deli zato jo je mati Smrekarova rada mela.

Zdaj je povedala ta ženska Smrekarici, da Brašnarov Števan gleda za

Francov. Niti edna mati je ne rada či njoj što toži lastivno dete i gda je Smrekarica vidla, da njoj ta ženske to ešče z nikšim veseljom pripovedavle, je kratko povedala: „Kaj takšega mi več ne trbe nositi, ka lüdje od naše hiže naberejo.“

Starica, štera se je s tov novinov štela posebno priküpiti Smrekarici, je debelo poglednola i obmuknila. Smrekarico je pa itak malo skrbelo, če se je ne mogoče Franca v istini kaj spremenila. Zvečer je šla v hčerino sobico, sedla k njoj na postelo i njoj povedala, ka je čüla od nje. Deklica bi rada istino povedala nateri konči, pa nikomi drugomi, pa se e bojala. Zdaj ešče ne — si je mislila. Zato je zdehnola samo: „Zakaj ni lüdje mira ne dajo!“

Mati je bila s tem zadovoljna, gučala njoj je samo ešče naj se pazi, la lüdje nede meli niti prilike kaj božnoga gučati od nje, naj rada Boga molli i boga mater pa očo, ar njoj jeva samo dobro želela. Pazi naj na sbe, dukeč je mlada, ar se njoj zdaj naježej kaj poškali. Zmisli naj si saró na Jurjovo Marico kam je prišla.

„Mati, ne mislite takše od mene“, odgovori Franca i njoj skuze sopijo v očü.

»Ne mislim nika božnoga, ne p mladost je nepremišlena. Vidiš, ridva z očom mava zdaj samo tebe, ve najno vüpanje je somo v tebi i žleva, da bi bila ednok srečna.« Pri

tom se je spomnila na svojo malo deco stera so spomnila i začnola jokati. Jokala je tüdi Franca, dukeč njoj je mati ne želela lahko noč i jo poškropila z blagoslovenov vodov i odišla iz njene sobice.

Franco so ešče dugo skuze oblivale pod postelov, zaspati pa je ne mogla. Kesno je že bilo, gda začüje na okni tiho klonckanje. Zna što je, ali zdaj ne misli stanoti, kakščeč njoj srce močno bije. Začüje se drugo klonckanje i nato tiho zvanje njeno-ga imena. Bog, odpusti mi, si misli, ešče ednok bom gučala ž njim, povem njemi vse, nato pa mogoče nigdar več.

Deklica odpre okno, zagleda Števana i srce se njoj razveseli. Vse njemi je povedala. Števan je stao kak pribiti pri zidi, nato je pa naglo segno v žep i njoj je dao nekaj v roke.

»Ka je?« pita deklica.

»Prstan, šteroga si mi dala, gda sva šla ednok na senje. Tvoja mati prav majo i najbogše bo za mene i za tebe, da se ti ognem.

Deklici se začne srce topiti: „Ne, prstana ne vzemem nazaj.“

»Ga pa daj drugomi« odgovori hladno Števan.

»Če ga ne vzemeš ti nazaj, ga vržem v travo naj se zgubi. Vesela več nemo. Iz moje roke pa nigdar ne dobi nišče drugi prstana kak ti! Ščeš? — I Števan je vzeo prstanek nazaj. (Dale sledi.)

lovskega društva, gde se društvo to proti, da ma samo ono pravico lov v najem vzeti i dati za lov telko kelko ono šče i sprejme samo tiste lovce v svoje društvo, štere ono šče. To se pravi z drugov rečjov da šče lovske društvo v kratkom časi postati edini gospodar naši lovišč lovci bi pa naj bili samo tisti, šteri so v milosti lovskega društva. V istini si je lovskega društvo pridobilo na nikši način posebne pravice od velikoga županstva na podlagi posebne naredbe. Nego naredba je ešče ne zakon, i če se štera občina pritoži proti to naredbi na pravo mesto, zna ta naredba v vodo spadnati. Malo velke predpravice šče namreč meti to društvo.

— **Napredovanje** Josip Džuban, šolski upravitel v Križevci je napredvao za rezervnoga kapetana II. kl.

ZA KOPANJE TUDI v ZIMI

ma priloznost vsakši v novom Slatinskem domu v Radenci. Tü je prav prijetno vrejeao

zimsko kopalische.

Vse je v ednoj zidini: sobe za goste, družabna i igralna soba štera slüži obednim tüdi kak čakalnica (v toj je radio, klavir, biljar i. t. d.) poleg so pa kopei. Vsi prostori so prijetno segrevani z zračnov i centralnov körjavov. Kopei so odprete vsaki den od 8 zajtra do 7 zvečer.

— **Žalostna obletnica.** Cela Slovenija je obhajala na konci preminočega meseca 10 letnica svoje slobode. Ne se nam je vse tak spunilo kak smo si želeli v novoj državi, itak pa še poglednemo nikelko okoli sebe, so v drugi državi ešče dosta vekše nevole. Slovenci smo pa že pod takšov zvezdov, da punoga veselja nigdar nemremo živati, da nam ne bi kakša kapla bridkosti koč spadoala. Skoro pol milijona primorski Slovincov je prišlo pod Taljane nikak včasi po bojni. Samo nikelko dni so meli tej Slovinci svojo narodno vlado v Gorici po tom so pa zasedli te kraje Taljanje. I 12. novembra leta 1920 se je s pogodbov v Rapalli dala pravica Taljanom do te zemle i do toga ljudstva. Znajmo pa, da je ta pravica samo na paperi i da Taljanje nemajo ne po boži ne po človeči zakonaj pravice do te zemle i do toga ljudstva. I pride čas, gda bomo združeni vsi Slovinci v ednoj državi, nego samo, če se bomo vsigdar zavedali te svoje pravice.

— **Mariborska oblastna skupščina** se je zbrala s preminočim pondelkom na svojem tretjem rednem zasedanji. Lepo poročilo od dela v preminočem leti sta podala predsednik oblastnoga odbora dr. Leskovar i veliki župan mariborske oblasti dr. Schaubach.

— **Krog.** V sredo zvečer so se oglasili čudni gostje pri Ružič Franci. Odnegli so dve kokoši, gda so je pa ljudje ovarali, so se odmeknoli v sosedov ograd, odked so oddali dva strela iz soldačke piške. Zgübili so tüdi dva patrona Manlicher i. 1916. Naša občina že dugo zasledavre te vtičke, teško njim je pa na sled priti. Nego bliži smo že precu.

— **Mačkovci.** Pri nas smo licitali les šteri je bio v našoj šumi letos na sprotoletje protizakonito pose-

kani. Zadovolni smo bili, da smo prišli ednok do lesa i drv če tüdi ne k šenki i ne falo, ar je pri nas tüdi veliko pomenkanje lesa i drv čeravno sekajo i izvažajo les i drva tüdi iz našega kraja.

— **Čtimo od šum!** Opozarjamo naše lüdi naj si članke v „Novinaj“ vsigdar dobro prečtejo posebno pa dnes na prvaj strani od šum. Naše „Novine“ so male i damo notri vsigdar samo najpotrebnejše. Zato je dobro vseli cele „Novine“ skrbno prečteti.

— **Oglaštjimo v „Novinaj“!** Naše „Novine“ čte nad 40 jezero lüdi. Zato pa vsakši, šteri ma kaj k odaji ali želej kaj küpiti ali zvedeti naj raj da to v „Novine“. Za 5 ali 10 ali 20 Din. zvedi njegovo želö 40 jezero lüdi, Bögše je to, kak vsakše bobnanje povestfaj.

— **Volitve v okrajne cestne odbore** je razpisao velki župan mariborske oblasti za nedelo dne 3. februara 1929. Posebni razglasi za to se razpošlejo okrajnim glavarom da jih razdelijo posameznim občinskim odborom, šteri je potom razglasijo na občinskoj deski. Uradne tiskovine za kandidatne liste se bodo dobile pri okrajnom glavarstvi v 5 izvodaj. Eden izvod mora biti original z lastnoročnimi podpisi predlagatelov, drugi štirje izvodi pa v prepisi. V prišestni številka naši „Novin“ bomo od toga ešče bole podrobno pisali.

— **Za novo gimnazijo!** Pisali smo že, da ostane postavljanje nove gimnazijske zidine na naši ramena. Mi tüdi nemamo nika proti tomi ar mi ščemo meti za našo krajino popuno osemrazredno gimnazijo i če nam država da vse profesore i je tüdi vse plača i tüdi vse drugo, ka je potrebno za vzdržavanje edne gimnazije, te mi drage vole postavimo gori edno gimnazijsko zidino. To zidino bo zidala cela naša krajina zato si ščemo tüdi takšo postaviti, da se lahko žnjov pred svetom pokažemo. Peneze dajo za to naše občine, ka na vse občine ne pride preveč. Nova gimnazijska zidina nede preveč draga. Sobočka občina je pripravljena dati za to potrebno zemlo i tüdi vekšo šumo penez. Preci penez lahko dobimo tüdi za zdajšnjo gimnazijsko zidino. Siromaškejše občine naj postavijo za letos 2 do 3 jezero dinarov v proračun količkej bogatejše pa 3 do 6 jezero dinarov. Če se občine zavežejo, da bodo kakša štiri leta davala to malo šumico za gimnazijo, bo kleti že stala v Soboti krasna nova gimnazija. Ništerne občine so obečale da dajo naednok 10 ali 20 jezero dinarov, da njim nede trbelo več let plačivati. Tüdi to je jako lepo, nego vsakšoj občini je ne mogoče, da bi vse v ednom leti plačala. Zato se celo plačivanje lepo razdeli na kakši tri ali pet let.

— **Vekša dača.** V prihodnoj številki objavimo za primer imena ništerni občin štere majo letos velke občinske doklade lani so ji pa spoj ne mele. Te doklade se namreč zdaj pobirajo s čeki vküp z državnov dačov, ne da bi bilo na čeki zapisano kelko od te dače pripade občini. Zgodilo se je namreč, da so ništerni županje i občinski odborniki, šteri so bole demokratskoga düha lüdem v občini ne povedali kelko je občinski doklad. Zdj pa, gda so čeki višiji kak lansko leto güčijo, da je tomi vlada kriva. No, dobro so se že navčili od svoji demokratski vučitelov zavijati istino.

— **V nedelo vsi v Soboto!** V našoj lepoj Soboti je zmerom kaj novoga. Što se na priliko ne spominja, ka je bilo lani na Martinovo? Bila je velka loterija, štera je vnogim toliko sreče prinesla. Se razmi, vsaki je ne zado. Pri takšem deli moremo meti dosta korajže pa probati srečo i zato kaj riskerati. Či prvič nega sreče de pa drugič. Letos pa, ravno na Martinovo nedelo, to je 11. nov., de špilana jako velka tombola (loterija). Radi bi opisali vse dobitke, šteri bodo, nego s tem bi cele Novine napunili. Zato pa vsaki, či li more, naj pride v nedelo popodne v Soboto pa de vido vse. Vido bö tüdi novo Martinišče, v šterom bo špilanje. Igrala de banda z dvajsetpetimi mužikaši. Ne zamüдите te parade. Što to čte komaj v nedelo popodne, ešče zmerom lejko pride v Soboto do dveh ali do frtao na tri. Te se začne. Trpelo de samo edno vöro tak, da vsaki lejko pride nazaj pred večerom.

— **Proti previškoj cenitvi zemelskoga donosa** v našoj krajini za nametavanje dače so vložile protest i cenitve ne podpisale med drugimi tüdi občine: Duga ves, Banuta, Mostje, Petišovci, Dolina i Pince. V svojem prizivi so prosile, naj se količnik zniža najmenje za edno tretino, stroški za delavne moči bi se pa morale zvišati za 50 procentov. Pritožbo je napravio občinski tajnik za te občine Jožef Ošljaj.

— **Lepo pismo.** Iz tišinske fare nam pišejo: „Tak se vidi, da v nedelo ne ostane doma ni ti edna živa düša. Vse šče v Soboto na tombolo. Pa kak nebi, ve je vsaki rad či kajdobí. Dobro ste napravili, da so srečke tak fal. Ka pa je to 3 din? Preveč smo veseli toga dneva. Na svidenje!“ N. N.

Pošta.

Na prošnjo g. nar. poslanca Klekla je minister za socijalno politiko podelo sledeče podpore: Agata Petek Beltinci 400 Din, Franc Tratnjek B. 400 Din, Klara Rožman Filovci 250 Din, Ana Ošljaj Filovci 300 Din, M. V. 100 Din.

Tjedenske novine.

— **Župan zagrebečki arhitekt Heinzl je odstopo.** Bio je pravzaprav dober župan i je za Zagreb jako dosta včino, nego radičovcom je ne bio po voli i začnoli so ga strašno napadati po svoji novinaj. Da bi se tomi ognö, je raj odstopo. Zagrebčani so ga pa radi meli i so zatogavolo strašno čemerni na radičovce. Tak si radičovci sami grob koplejo.

— **Novi naš narodni svetek.** Ljubljanski oblastni odbor je skleno, da se bo svetio kak naš slovenski narodni svetek slobode 29. oktobar, gda se je osnovala prva slovenska narodna vlada v Ljubljani včasi po bojni leta 1918. V tom časi je prev-

zelo najvišio oblast v svoje roke tüdi Narodno veče v Zagrebi. To je pa bila prva narodna vlada vsej Slovincov, Hrvatov i Srbov odzvüna stare srbske države. Predsenik te prve narodne vlade v Zagrebi pa je bio naš dr. Korošec. Komaj 1. decembra osemnajstoga leta smo se pa združili vsi vküp z srbskov državov ka slavimo dnes za državni svetek. Dr. Korošec je pa bio v skupnoj velkoj Jugoslaviji pri prvaj vladi ministrski podpredsednik. Slovenski pravi narodni svetek je teda 29. oktobar državni svetek pa 1. december.

— **Za zjednjeno Slovenijo.** Ob priliki proslave 10 letnice slovenske slobode je bilo posebno zborovanje v Ljubljani, gde so zastopniki obej naši oblastni skupščin nastopili skupno. Pri toj priliki, sta oba predsednika oblastni skupščin povdarila, da je naš cil ešče izdak velka zjedinjena Slovenija v skupnoj jugoslovanškoj državi, čiravno smo zdaj po zasluženi demokratov razdeljeni v ljubljansko i mariborsko oblast. Na žalost je pa ešče bole kak edna tretjina Slovincov odzvüna naše države, pod Taljani i Nemci največ, nikelo je pa ešče tüdi pod Vogri. Nego pride čas, da se tüdi tej združijo z nami ar je to zakon pravice, šteroga nikša sila nemre zlomiti.

— **Kardinal Hlond v Ljubljani.** Preminočij tjeđen je obiskao našo državo primas poljske države kardinal Hlond. Visoki cerkveni dostojanstvenik je izišao iz selezijanske družbe, zato sta ga ob prihodi v našo državo pozdravila tüdi ravnatel salezijanskoga zavoda v Veržeji g. Tkalec i ravnatel našega salezijanskoga zavoda Martinišča g. Radoha.

— **Palig nüne.** Naši demokratje bi na vsakši način radi svojim števcim pokazali kak strašno slabe lüdi vzgaja naša Cerkev v svojem redovništvu. Pisali smo že v naši „Novinaj“ od sramotnoga krvavoga preganjanja katoličanov v ameriškoj državi Mehiki. Prezident Calles je odvzeo katoličanskoj cerkvi vse imanje, vse šole i bolnišnice, katoličanske duhovnike, redovnike i redovnice je iztirao iz države i prepovedao, da bi se gde slüžila slüžba boža, ali delili sveti sakramenti. Vse to je prepovedao kak pa samo katoličanom, protestanske i druge verske skupine so smele naprej vršiti svoje verske obrede. Prišle so pa volitve novoga prezidenta i mesto krvoločnoga Callesa je bio zvoleni general Obregon od šteroga so güčali, da bo proti katoličanom malo bole smileni. Nego komaj je bio zvoleni, so ga že vmorili. Tüdi najbole nespametni so včasi sprevideli, da je meo tü prste zmes stari prezident Calles. Nego te je šteo krv odvrvnoli od sebe i si je zmislo, da so mladoga dečka pregovorile nekše nüne naj vmori novoga prezidenta. Morilec pravi da spoj ne ve od nikši nüni nika. Vekše svetske novine spoj od toga več ne pišejo nika, ar znajo, da njim te laži izdak nišče ne bi vervao. Nego naši demokratje to itak stalno naprej trdijo. Najprvie napiše nikelo njüvo »Jutro« nato pa pricapla za njim »Domovina.« Zakaj vse to? Naj bi lüdem strgali iz srca zavüpanje do slüžabnikov svete Cerkvi. I pri nas se ešče najdejo ništerni lüdje, šteri majo takše novine naročene? Sramota za tisto občino v našoj krajini kam hodi „Domovina.“

— Iz Nemčije prihajajo domo naši delavci, šteri so letos na sprotoletje očišli ta na sezonsko delo. Delavci se vračajo vsi zadovoljni i zdravi i pripovedavlejo, da so si precil letko prišparali, več kak gde šteč indri na sezonskom deli. Pa tūdi Nemci so bili nadvse zadovoljni z našimi lūdmī. Njūve delavnosti i razumnosti sploj nemrejo prehvaliti. Vnogi gospodarje velki imanj so z našimi delavci že naprej sklenoli pogodbo za drugo leto. Vtūpamo se, da se v prišestnom leti ešče vnogim našim lūdem spuni žela, da bodo lahko šli v Nemčijo, šteri so letos ne mogli iti.

— **Volitve v Ameriki.** Te tork so volili v Združeni državaj severne Amerike novoga prezidenta, šteroga volijo vsakše širto leto. Prezident ameriški je poglavar i ravniteo najmočnejše i najbogatejše države na sveti z više kak 100 milijonov lūdi. Zato so pa tūdi oči celoga sveta obrnne zdaj proti Ameriki i čakajo, što prevzeme za prišestna štiri leta oblast v toj mogočnej državi v svoje roke. Združene države severne Amerike so združene od 48 samostojni držav med šterimi nega nikši carinski mej i majo vsi edne peneze, edno vojsko; pošto i skupnoga prezidenta. Preminočo nedeljo je objavlo „Slovenec“ zanimivo pismo iz Amerike, štero je prišlo po zračnoj ladji „Zeppelin“ v Evropo. V tom pismi piše eden v Ameriki živoči Slovenec, da ne ve, čebo zvoleni za prezidenta katoličan Smith, ar so ga Amerikanci prej ne vredni. Pravi da tam bogatini s siromaki tak božno ravnajo, da se naše države nemrejo primerjati v tom pogledi z Amerikov. Smith je preveč pošteni človek, to pa vnogim amerikancom, šteri ne živijo ravno od poštenoga posla nejde v račun. Zato z vsemi močmi delajo proti njemi itak pa pravijo, da ma Smith skoro telko volilcov na svojoj strani kak njegov nasprotnik republikanec Hoover.

— **Velko posojilo.** Naša vlada dobi za monopolsko upravo velko posojilo v višini edne milijarde i 200 milijonov Din. Včasī kak parlament vkūp pride se to posojilo odbri.

Prekusnice.

V železnici. Sprevodnik: Karto prosim! Nemam je gospon sprevodnik. Te pa plačaj! Nemam penez gospon sprevodnik. Dobro, na prvoj štaciji se mi poberi iz vagona! Vej se pa dale niti ne mislim pelati, gospon sprevodnik.

Doktor. Ja znate mati, proti toj bolezni kak vi mate, jeste samo dvoje vrastvo i to niti edao nika ne pomaga.

Slednja žela. K na smrt obsojenomi pride temničar zvečer pravit, da bo zajtra zsrzan obješeni i da si zdaj lahko naroči kakšo večerjo si šče, da njemi vse dajo. Tak, se začūdi obsojenec, te mi pa prinesite pečenooga moga fiškališa pa državnoga tožitelja s česnekom pa s hrenom.

Tūdi slednja žela. Ednoga drugoga obsojenca so pa piteli zvečer pred smrtjo, če ma ešče kakšo slednjo želo, da njemi to zdaj spuni. Obsojenec je odgovoro: Lepo ji prosim, naj mi odpūstijo mojo smrtno kaštūgo, to je moja slednja žela.

Na senji. Dober kmet pita na senji svojega pijanoga sosida, šteri je že sploj vse zapravo: No, ka pa ti Peter tržiš na senji? Jūnce, dragi sosed, jūnce — se njemi odreže nazaj Peter. — Pa je jako dobro senje moglo biti, da si že vse odao, samo ti sam si ešče ostao, — njemi odgovori nazaj sosed.

GOSPODARSTVO.

Zrnje. V zečetki se je mislilo, da bo mogoče cene zrnji nikelko zdignoti, nego zdaj se že vidi, da s toga nika nede. Na splošnom so po sveti jako dosta pšenice i žita pridelali i tūdi drugoga silja ar je leto dobro obrodilo i so ne meli vsešerom takše nesreče kak v našoj krajini. Zato so tisti, šteri so čakali, da pridejo cene pšenici na 300 Din, i čakali s pšenicov, pūstili to mislo i raj probajo odati po kakšoj ceni njim je mogoče. Največ se sūčejo cene pšenici zdaj okoli 250 do 270 Din. Tržci pa prosijo za silje 300 Din za november i 310 Din za december. Kukorica je ešče izdakt dražša od pšenice, ka se je že dugo ne zgodilo.

Drūgo pridelanje. — Grah ma visike cene zavolo slabe letine v naši krajaj nego to ceno je za spoznanje potisno doli grah iz Poljske ar je tam letos jako dobra letina bila. Pri nas ma grah ceno 6 do 8, bogše vrste tūdi 9 Din kila. — **Krumpiši** so zavolo sūšave pri nas ne ravno najbogše obrodili i tak so cene ne ravno visike; plačūje se po 100 do 110 Din za 100 kil. **Detelčno seme** 14 do 18 Din. — **Proso** belo kranjsko dolensko 325 Din, žuto 225 do 250 Din, naše domače 220 do 240 Din.

Penezi.

Prišao je tisti čas, gda je vrednost penez skoro po vsej državaj na stalnoj višini. Zato so vnoge države svoje penezno gospodarstvo že na zlato podlago postavile. Tūdi naša država se pripravla, da v najkračšem časi postavi naše peneze na zlato podlago, ar je dinar zdaj že dugo po svojoj vrednosti na stalnoj višini: 9:13. Din na borzi v Curlihi.

Penezi drugi držav:

1 amerikanski dolar 56:95 Din, 1 nemška marka 13:57 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 vogrski pengő 9:92 Din, 1 češka krona 1:69 Din, 1 taljanska lira 2:98 Din, 1 francuski frank 2:22 Din, 1 angleški funt 276:23 Din.

Vsa popravila pri voraž zgotovi dobro i fal z garancijov VACLAV PLAČEK v Murski Soboti, gostilna g. Baca.

ŠPENGLARSKI INAŠ

(vajenec) se sprejme. Prednost majo dečki iz domače krajine. ŠIPOŠ LUDVIG limar, Dolnja Lendava.

Mali oglasi.

Sode (lagve)

vseh velikosti ima vedno v zalogi po najnižjih cenah FRAN REPIČ sodarsko-podjetje Ljubljana Trnovo. Pomočnike sprejme v trajno delo.

Senje na Cankovi

martinovo, veliko kramarsko živinsko i konjsko se vrši v ponedelek 12. novembra 1928. Vse kūpce i trčce vabimo te den na Cankovo.

OBČINSKI ODBOR.

Inaša (učenca)

z meščanskov šolov iz bogše hiže, močnoga i zdravoga sprejemem ANGE LA ČEH — VRŠIČ delikatese in spicerija Ljutomer.

Gostilna z arende.

V Velkoj Poleni se da dne 18. novembra ob 3. vōri zadvečara v občinskoj pisarni na javnoj dražbi občinska gostilna na triletno najamino. Poslopje stoji na jako lepom i pripravnem mestu poleg ceste i cerkve, ma prostore za trgovino i gostilno. Ogleda si lahko že naprej vsakši. ŠTEFAN HOZJAN župan občine Velka Polana.

Delo dobijo:

2 družini z 3 do 4 delavci i edna služkinja, štera zna tūdi kūhati Opitati je v posredovalnici dela v M. Soboti.

Dva mizarskiva vajenca

(inaša) stariva 14 do 16 let od dobri družina sprimem v delo. EUGEN KUTAŠI mizarski mojster Bogojina.

Jaboka

prvovrstna, naša domača prekmurska 4 do 5 centov kūpi DR. SKRILEC primarij M. Soboti.

Kūpim:

tišjarski veštat, eden kanapej, pisalni sto, cementnate kvadratnate plošče, pult i stalače, Ponūdbe s cenov naj se pošlejo na uredništvu „NOVIN“.

Odam

vso tišjarsko opremo kakti: veštat, hobliče, žage edno krožao žago na železnom stojali i tak dale. Poleg toga edna lovška pūšša 16, prazne merske posode i tak dale. Vse se lahko ogleda vsakši den pri lastniki NOVAK FERENCI Dobrovnik.

Izjava.

Podpisani izjavlam, da sam ne plačnik i ne prevzemem nikši dugov, štero bi napravila moja žena.

KOLENKO IVAN trgovec Odrnaci.

Pazite

na to, kakšo peč mate v Vašem stani i kūpite si ZEPHIR, stalno gorčo peč ar je samo ta hijijenčna i fal. Z 10 kil drvmi lahko segrevate 24 vōr edno sobo. Prosite brezplačen popis

ZEPHIR

tvornica peči Subotica.

K odaji v D. LENDAVI na glavnoj cesti sta dve hiži na ednom grūnti k odaji. Je kcoj pravica do gošče i pašnika. Eden plūg zemle se včasī prejk dobi 2 plūga pa gda se raztāla. Več se pozvedī pri lastniki v D. Lendavi na št. 21

Vsakovrstne sirove in svinjske kože kupuje po najvišji dnevni ceni Franc Trautmann Murska Sobota Cerkvana ulica 191.

Amerikanci pozor!

Ste že prišli iz Amerike? Ali samo ščete priti? Vaša prva skrb bodi, da si spravite kem lepši dom. To pa dosegete, či si date zozidati lepo, zdravo in kaj je najvažnejše fal hižo. Dnesden že vsi Amerikanci tak delajo. Obrnite se pismeno ali ustmeno na

g. FRANJO LEVAŠIČA,

zidarskoga podjetnika v DOLNJOJ LENDAVI št. 57. Jugoslavija. On i samo on, Vam napravi hižo, štera Vam bode po volji!

COSULICH LINE

podzastopstvo Dolnja Lendava (Štefan Matjašec)

davle brezplačno vsa objašnjenja za potilvanje v Severno i Južno Ameriko iz Splita i Trsta.